

Corts de porcs de Cal Ros

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Darrere de la casa de Cal Ros a l'oest de Sant Miquel de Turbians i prop de la balma.
Emplaçament	darrere de Cal Ros. Cal seguir el mateix itinerari que la fitxa 193 i continuar darrere la casa
Alçada:	1141
Coordenades:	
Latitud:	42.25001
Longitud:	1.79892
UTM Est (X):	400919
UTM Nord (Y):	4678233

Classificació

Número de fitxa	08093 - 194
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVII-XVIII
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Una d'elles ha estat restaurada i cobert de nou amb teula ceràmica i 'altre es conserva en ruïnes
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí. IPA. 3351
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Restringit
Ús actual:	Altres
Titularitat	Privada
Titular:	001200900DG07G0001SD
Fitxes associades:	
Cal Ros o Mas Campà	

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

Pere Cascante i Torrella
dv., 22/11/2019 - 01:00

Descripció

Darrere la casa de Cal Ros i en direcció nord cap a la balma homònima hi han dues construccions molt singulars, una de les quals està coberta amb teulada i la segona sense coberta. Es tracta de dues corts de porcs de característiques molt similars i de planta rectangular, d'una sola planta construïda amb aparell i fàbrica de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades irregulars. Hi té oberta a la façana una obertura coronada en arc rebaixat de pedra tosca, unida amb argamassa de calç i un petit mur de 30 cm d'alt amb fàbrica de maçoneria. De les dues construccions. La primera està més ben conservada ja que se n'ha restaurat la seva coberta, mentre que la segona està completament esfondrada i coberta de vegetació. Semblen correspondre amb elements contemporanis del segle XVII o XVIII.

Observacions:

Aquestes estructures guarden relació amb la que hi ha adossada en un dels coberts de la casa i també amb la de Cal Tasconet (fitxa 141). Corresponen amb construccions de caire popular molt característiques i singulars.

Història

La història d'aquest mas va molt lligada als masos de Castell i Espunya, esmentats a les fitxes 191 i 192. De fet la seva proximitat geogràfica entre uns i altres fa que es confonguin. Segons E. Martín (Martín, E; 2005. Annex 20) el mas campà és documentat per primera vegada el 1661. es tracta d'un cognom molt arrelat a Gisclareny, especialment al llarg del segle XVII i XVIII on es convertiren en una de les famílies de més prestigi del terme. Consta que Tomas Ros, presbiter de Bagà en fa donació a la comunitat de preveres de la parròquia de Sant Esteve de Bagà (Martín, E; 2005). Consta que el 1665 Antoni i Joan Campà paguen censos pel mas Llitjós (Cal Vaqué) i també pel mas de Querforadat (mas Espunya o castell) i Rocadecans. Posteriorment el 1703 el procurador del senyor de les baronies fa un establiment a favor de Joan Campà en un camp de cinc jornals en terres properes a Sant Miquel de Turbians. Val a dir que els senyors de les baronies moltes vegades segons E. Martín confonien el mas Campà amb l'anterior mas castell ja que si en la compra del mas Castell el 1758 per part dels Bover del Puig esmenta que abans el mas Espunya afronta amb les terres del mas Ros (RHB. 1781). Per contra el document de compra del mas Ros per part dels Bover esmenta que abans era el mas Espunya i mas Quer (RHB.1781). Val a dir que aquest mas també era conegut com a mas Barbarroja segons un document del Registre de les Hipotecas de Berga datat de 1781. Segons Martín aquesta confusió es deu a que els Bover unificaren els dos masos (Espunya o Castell i mas Campà en un de sol). Defet és en el cadastre de 1776 quant més referències trobem dels campà al terme de Gisclareny no sols en aquest mas sinó en molts altres (Mas Llitjós de Vilella el 1749, Joan Campà a cal Rabost el 1768 i el 1776 a Cal Ralé. El cadastre identifica el mas campà amb la casa núm. 68 Com una de les cases que més pagaven al terme. Estava a mans de Pere Campà, posseïa 2, 3 i 4 cases i pagava 4 lliures i 2 sous de cadastre personal, 7 lliures, 3 sous i 2 diners de cadastre reial i 11 lliures, 8 sous i 8 diners de caps de bestiar. (AHG.cadastre 1776). Posteriorment la casa arran del matrimoni de Rosa Bover amb Josep Vilella de Brocà el 1831 passa a mans d'aquesta família potentada de Brocà. Així en l'amillament de 1863 (ACA. Llibrets de compliment Pasqual, amillament de 1863) la casa està a mans de Domingo Camprubí habitada per 6 persones majors de 7 anys i amb un pagament de 1356 rals de contribució rural, 72 d'urbana i

1428 per a caps de bestiar. La casa va sobreviure el flux migratòri de 1900 i encara està habitada pels Camprubí de Bagà.

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS(1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p-71,200. CABALLÈ I CANTALAPIEDRA, F (1996). Les tres-centes cases de Giscareny. Columna Albí. P.43. GENERALITAT DE CATALUNYA. Inventari de Patrimoni Arquitectònic. Fixa núm. 3351
MARTIN, E (2005). Una mirada sobre la història de Gsclareny. P. 55. SERRA i VILARÓ , J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibres. III. DDAA (2007) Catàleg específic de masies i cases rurals de Gisclareny.Fixa núm. 10 Annex a la normativa.(dades històriques a les masies incloses); AHG (Cadastre de 1776). ACA:Librets de compliment Pasqual. Amillament de 1863. Extret de Martín, E; 2005. Annex 20. ACBR. Registre Hipoteques de 1781.

